

FIRST STEPS IN GOOD AND SUCCESSFUL PEDAGOGICAL WORK IN TEACHING BULGARIAN FOLK DANCES. SOME USEFUL PRACTICES.

Senior Assistant KALCHEVA BLAGOVESTA, PhD.

Academy of Music, Dance and Fine Arts “Prof. Asen Diamandiev” –
Choreography Department, Plovdiv, Bulgaria

SUMMARY

The article is geared towards the responsibility, significance and importance of the students' first attempts as teachers. Attention is paid to some useful practices in their training as future teachers of Bulgarian folk dances. The determined role of the good pedagogical work of the choreographer-teacher in creating habits and skills in the students is also focused. The article also directs attention to: the success in dance education when the study material is combined with the correct methodology, practice and emotional connection with the young dancers; the decisive role of the teacher not only in the technical growth of the students, but also in the development of their physical progress, emotional feelings, creative thinking, social communication, artistic taste, intellect and vision of the world.

REZUMAT

Articolul este axat pe responsabilitatea, semnificația și importanța primelor încercări ale studenților în activitatea lor ca profesori. Se acordă atenție unor practici utile în formarea lor ca viitori profesori de dansuri tradiționale bulgărești. Rolul determinat al activității pedagogice eficiente a profesorului-coregraf în crearea de deprinderi și aptitudini ale studenților este de asemenea analizat. Articolul atrage atenția și asupra: succesului în educația coregrafică atunci când materialul de studiu este combinat cu metodică, practica și conexiunea emoțională corectă cu tinerii dansatori; rolului decisiv al profesorului nu doar în evoluția tehnică a studenților, ci și în dezvoltarea progresului lor fizic, stărilor emoționale, gândirii creative, comunicării sociale, gustului artistic, intelectului și viziunii asupra lumii.

Keywords

Bulgarian dances, training, useful practices

INTRODUCTION

Dance is life itself, the energy of feelings, the joy of creativity, the feeling of spiritual potential and movements are its main means of expression. Each of them

carries a message. Dance surrounds us everywhere, enfolds us, conquering our hearts. The first rhythm in our life is the rhythm of the heart. Guided by the rhythm we express the dance through measured and thoughtful movements of the body. And if the movements are not light enough, voluminous, accurate, and measured, if they are stiff and inexpressive, then there will be no dance. And here the formation and consolidation of the skills and habits of the person who wants to dance consciously comes to the rescue. This happens in the process of training with the professional help of the dance teacher under the influence of many activities and factors that have a positive effect on the formation of a good dancer.

In particular, the implementation of Bulgarian folk dance (BFD) training is a long and responsible process that requires a lot of accuracy, a methodological approach, knowledge and the application of various forms of training by highly qualified, responsible choreographer-teachers. Of course, BFD training also has specific goals that are implemented in the educational work (EW) through good theoretical preparation, improvement of the general culture of students and the acquired skills and habits set out in the topics of the curricula. And as Assoc. Prof. Roslana Moravenova says in one of her books: "Dance is an instrument of spiritual education ... and has objective cognitive and educational significance." (R. Moravenova-Staneva, 2018)

FIRST CHAPTER

Looking back, we can say that from the earliest childhood every person has individual qualities, interests, hobbies, and natural aptitude. They are hidden somewhere in our nature and character, not manifested independently and waiting to be discovered. Who else if not the choreographer-pedagogue would notice the specific dance talents in children, would develop them in the future and would turn the child having fun with dance into a conscious, technical and artistic dancer? The statement of Teodor Popov in his article from 1996 is in support of these words: "Good knowledge not only of the age, but also of the individual capabilities of children help the educator and parents finding the most accurate and correct ways to reach the child and for their active joining in the process of their own development and moulding as a personality." (T. Popov, 1996)

The diversity of our folk art as part of the folk culture of Bulgarian people has a favourable effect on the overall development of the child's organism and helps it adapt to the constantly changing conditions and influences of the modern reality. Bulgarian folk dance teaching includes a combination of pedagogical preparation, cultural awareness, methodological clarity, and an inspiring attitude towards students and folklore. The first steps towards good and successful pedagogical practice in teaching Bulgarian folk dances (BFD) require not only technical and methodological skills and knowledge, but also inspiration, dedication, patience and love not only for folklore, but also for the learner. A successful teacher is the one who turns dance into a living organism for students - full of rhythm, meaning, beauty and belonging. The success in dance teaching is

certain if the study material is combined with well-selected methodological techniques, practice, and an emotional connection with the students.

The important task of the teacher in Bulgarian folk dance (BFD) education is to be able to develop and enrich the abilities of each child all the time. The teacher plays a crucial role not only in their technical growth, but also in the development of their physical progress, emotional feelings, creative thinking, social communication, artistic taste, intellect and vision of the world. In this course of action, the teacher supports the cultural and intellectual growth of the students

In order to develop an effective, committed and modern educational process the teacher first must realize their role - the teacher is not only a source of knowledge but also an inspirer, a role model and a leader. Developing emotional intelligence and empathy is just as important as the academic knowledge. Then the teacher must plan and organize the learning process - create clear long-term and short-term goals; be flexible allowing adaptation according to the real situation in the dance hall. They must build a positive learning environment - an atmosphere of trust and respect, encouraging initiative and responsibility in students. It is essential to establish clear, but fair rules of behaviour. And last but not least the teacher must be on the lookout for feedback from students, colleagues and parents. That is why a person who has chosen to dedicate themselves to the teaching profession must strive to be the best specialist in their field and the best example for their students. The dance develops imagination and supports communication, gives self-confidence, concentration, and power of observation. The dance helps to express emotions, feelings, experiences. That is why young people who are trained as choreographers and teachers in the field of dance art are required to be intelligent, with logical thinking, with a sense of communication, with a desire for analysis and self-control, knowledgeable and able to approach students and the profession of teacher with love. To have hearts burning for dance!

Effective teaching of dance skills is based on various theoretical frameworks and strategies. The structure of the class is determined by the experience of the teacher and their approach to children. "Dance education is a complex process that involves the use of various methods from other fields of art and science - music, biology, psychology and history. They are present simultaneously and harmoniously from the very beginning of training and help develop complex skills." (Zh. Tabakova, 2021)

After many years of experience as choreographer-pedagogues in the secondary and higher education stages and observations in schools studying Bulgarian folk dances (BND), we share some useful practices that have led to beneficial conclusions and good results both for students preparing to become choreographers and teachers and for secondary school students receiving training for the profession "dancer."

For years on end, applying observation, experimentation, scientific analysis and other various methods of summary and synthesis, we have been making efforts to gain new knowledge and establish scientific facts. Just because of this

our attention is focused on the process of teaching Bulgarian folk dances (BFD), the preparation of students for their future pedagogical practice and the role of the competent and good choreographer-teacher working with children. Obtaining empirical knowledge is an absolutely necessary stage of erudition, based on accumulated experience with the clear goal of generalizing this knowledge. To grow into theoretical knowledge, they must be supported by facts and causal connexions must be deduced.

In our pedagogical practice we must always strive to get closer to the rich in content image of a good teacher, a good choreographer-pedagogue and to be in constant demand for the most appropriate ways and methods for this. The role of the dance pedagogue is responsible since the dance is not only learning choreographic movements, combinations and different dances. Through it, both adults and children make sense of themselves, get to know the world and their affiliation. This is a never-ending process of movement, formation, development, and improvement of Bulgarian folk dances learners. The personality of the teacher has always been and should continue to be the main professional tool in training. It is not enough to have only excellent knowledge of the art of dance and in particular of Bulgarian dance folklore and its models, but the teachers must also have mastered to perfection the methodology of teaching Bulgarian folk dances. The choreographer-pedagogues must be a source of knowledge and energy, be ready to give anything of themselves to support and encourage. They must be good psychologists in order to overcome the problems that arise with the students, to build a valuable relationship with them, to be open to the novelties of the time and to be able to motivate. They must be sincere, honest, objective with the students in order to build and gain their trust.

Last but not least, the dance teacher must be well acquainted with the characteristics and peculiarities of each age group in order to be able to present the material in a manner that is easy to understand and to enjoy good achievements of their alumni. Good knowledge of the age and individual capabilities of the students support the teacher in finding the right ways to reach the soul and heart of each child, of each future artist. They must be able to combine individual work and group exercises.

And as the teacher Milotin Krachunov from the Primary School “Bishop Sophrony Vrachanski” in Vidin says – “The art of teaching and educating is the art of evoking curiosity in young souls. The teacher must be an active person, flexible, seeking the clue to the treasure of knowledge, ... motivate, inspire and be able to satisfy the interests and curiosity of the students.”

SECOND CHAPTER

It is of great importance that the Academy of Music, Dance and Fine Arts (AMTII) in Plovdiv gives its students to opportunity to discover themselves, to get an idea of the complexity and specificity of working with students and feel the responsibility that each teacher bears. Students make their first steps as teachers while still in training. This happens not only during the classes in “Methodology and Practice of Teaching Bulgarian folk dances”, but also in the dance classes at

Secondary School “St. St. Cyril and Methodius” - Plovdiv, which is a basic school for the graduates’ training. There they are given the opportunity to work with students from 9th to 12th grade under the supervision and with the help of highly qualified teachers from both the secondary school and the AMTII “Prof. Asen Diamandiev” - Plovdiv, the Choreography department. This proves to be a very useful practice, because for the students it is a new and interesting feeling, a new touch to another unfamiliar style of work. They get the new knowledge in a more unconventional way which even motivates them to continue their education in the field of dance art, and to be more responsible to their chosen specialty – the profession “dancer.”

This practice is a challenge for the graduates and is useful for their realization as teachers. Diving into a live environment, they encounter reality and begin to gain practical experience. Thus they apply in practice the methods and principles for teaching Bulgarian folk dances that they have studied. They observe the real achievements of each of the students. After observing the classes, getting to know the students, analyzing the impressions and the upcoming way of working with them, each graduate is given the opportunity to conduct classes independently according to the age-specific program in a special subject. When teaching new material (an exercise at a barre, centre practice or a dance combination of the exercise), the graduate must select the best and most appropriate methods of work in teaching Bulgarian folk dances, judging by the age and capabilities of the students.

Fig. 1. A last year graduate teaching secondary school students an exercise at a barre – 2024 personal archive (Kalcheva, 2024)

Fig. 2. A graduate teaching exercise at a barre at a secondary school – 2025 personal archive (Kalcheva, 2025)

Fig. 3. A graduate teaching centre practice at a secondary school – 2024 personal archive (Kalcheva, 2024)

For achieving better results, graduates are required to show very accurately, to explain and to break into segments the new movements, to select the suitable musical material, to make adequate remarks to the students and to give precise, methodical guidelines in the performance of each exercise or dance combination. Of course, the mandatory guidance and assistance from the basic teacher and the lecturer in “Methodology and Practice of Teaching Bulgarian folk

dances” are never in short. After the classes are over an analysis and evaluation of the work is made. The benefits of the mutual work for both the teacher and the students from the basic school, as well as for the graduates, are taken into account. Last but not least is the emotional connection between the students and the future choreographer-pedagogues.

Fig. 4 - 5. Preparing for dance classes and teaching new steps of a folk dance at a secondary school – 2025, personal archive (Kalcheva, 2025)

Fig. 6. A graduate teaching a folk dance at a secondary school – 2025 personal archive (Kalcheva, 2025)

The stories about student's life, sharing experience, dreams for the future, art, performances on the big stage and the opportunities that are provided during their studies at the highest level are inspiring and motivating for secondary school students.

Fig. 7. Relaxing after dance classes at a secondary school – 2024 personal archive (Kalcheva, 2024)

“Teamwork on teaching practice introduces innovative methods and approaches to teaching Bulgarian folk dances when building the exercise for the respective age. On the basis of the applied training and new knowledge, the graduates skilfully and convincingly take part in building and performing new exercises and dance combinations. They work patiently and confidently with the students' age group. They achieve success by working methodically and dedicatedly. The students' interest is also fuelled by the graduates' good professional preparation. Both parties perceive with respect and challenge the teamwork and the relationships between.” With these words the senior teacher Neli Karabakhchieva (with many years of experience and dedicated basic teacher of Bulgarian folk dances for students from the primary and secondary stages of education) confirms once again the necessity, importance and benefit of the students' work in a real environment. But the journey to this point is not easy at all.

After accumulating an increasingly extensive practical dance material, after good terminological and theoretical preparation in the first and second course, the students face other challenges. They are provided with detailed

lecture material on methodology as a science, on the correct selection of methods for teaching Bulgarian folk dances, on the correct methodical construction and implementation of educational and training work, on the selection of appropriate musical material, as well as on the specifics and characteristics of working with different age groups. For this reason, in the classes on “Methodology and Practice of Teaching Bulgarian folk dances” in the third and fourth course, students are given various tasks for practical improvement of what they have already learned. They visit, observe and analyze the rehearsal process in amateur dance groups and professional dance ensembles. Many of the graduates of the Academy are given the opportunity to work in such institutions while studying, which is an accumulation of invaluable experience, leading to a correct view of the performing, pedagogical, and creative work. In the third course, students are given individual tasks related to the construction of combinations from the exercise. The future choreographer-teacher must show the exercise accurately, clearly and rhythmically. Then, they must correctly and in detail break into segments the movements, using accurate terminology. They are also required to explain the methodological requirements for the correct execution of the dance elements and movements included in the exercise. In the next course of study (4th year), they must correctly, logically and in a well-considered manner build and set a complete exercise for a specific target group chosen by the student. The good implementation of these difficult but useful tasks always helps their future work as teachers. In the future it will be easier and will lead to success with the dancers.

After leaving the student’s bench some of the graduates start working as teachers of Bulgarian folk dances in kindergartens (3–5 year-old children), in the preparatory (6 year-old children) or primary (7–9 year-old children) stage of education. Having this in mind during the classes in “Methodology and Practice of Teaching” another task is set, which is aimed specifically for these age groups. Each student must use their foresight, creativity, innovative thinking and practical experience by inventing a new children’s game or using a familiar one. First, they must be aware of the goal they set for themselves - what new knowledge they will introduce to the children or practice old knowledge to develop their talents.

Then they must select appropriate musical material for the age and skills of the children in order to “garnish” the desired game in folklore music and appropriate movements. They also must be aware of the way in which they will successfully hold the attention of the little dancers and how they will motivate them. Then the student presents this game to their colleagues, who assume the role of children. After the performance everyone with the help of the teacher analyses the game and each of them can use it in their future pedagogical practice with the younger ones.

CONCLUSIONS

Regardless of the age group the choreographer-pedagogue works with, they must necessarily follow the basic guidelines for laying a good foundation in teaching Bulgarian folk dances:

1. Knowledge of Bulgarian folklore – regional characteristics of dances, study of traditions, rituals and musical accompaniment of dance, developing respect for the cultural heritage and its transmission.

2. Pedagogical and psychological approach – positive learning environment, adaptation of methods according to the age, level and individual capabilities of students.

3. Teaching methodology – selection of methods, combining individual work and group exercises.

4. Development of motor and rhythmic skills – coordination, balance and space orientation. Gradual introduction of different musical sizes. Stimulation of the sense of synchrony and teamwork.

5. Using dance as means of expression and emotional development.

6. Evaluation and motivation.

The results achieved with students and pupils show that the practices applied in the training of students from the Choreography Department at the Academy of Music, Dance and Fine Arts “Prof. A. Diamandiev” - Plovdiv are beneficial for the development of confident, knowledgeable, supportive and inspiring teachers of Bulgarian folk dances. Our former students, who have successfully implemented themselves as dance teachers, give us satisfaction and peace of mind. They give us reason to believe in the effectiveness of the useful practices applied by us - their teachers, and in the correctness of our methodological work.

“The mediocre teacher tells. The good teacher explains. The superior teacher demonstrates. The Great teacher inspires.”

William Arthur Ward - American motivational writer.

PRIMII PAȘI ÎNTR-O ACTIVITATE EFICIENTĂ ȘI DE SUCCEȘ ÎN PREDAREA DANSURILOR TRADIȚIONALE BULGĂREȘTI. CÂTEVA PRACTICI UTILE.

Cuvinte cheie

Dansuri bulgărești, formare, practici utile

INTRODUCERE

Dansul este viața însăși, energia sentimentelor, bucuria creativității, sentimentul de potențial spiritual și mișcările sunt principalul său mijloc de expresie. Fiecare dintre ele poartă un mesaj. Dansul ne înconjoară pretutindeni, ne învăluie, cucerindu-ne inimile. Primul ritm din viața noastră este ritmul inimii. Ghidați de ritm, manifestăm dansul prin mișcări măsurate și gândite ale corpului. Iar dacă mișcările nu sunt destul de ușoare, de ample, de exacte și de măsurate, dacă sunt rigide și inexpressive, nu va exista niciun dans. Iar aici, formarea și

consolidarea aptitudinilor și deprinderilor persoanei care vrea să danseze vine în mod conștient în ajutor, lucru care are loc în procesul instruirii cu ajutorul profesional al profesorului de dans, sub influența multor activități și factori care au un efect pozitiv asupra formării unui bun dansator.

În particular, implementarea instruirii în domeniul dansului tradițional bulgăresc (DTB) este un proces îndelungat și încărcat de responsabilitate, care necesită multă acuratețe, o abordare metodică, cunoștințe și aplicarea a diverse forme de instruire de către coregrafi-profesori responsabili și foarte calificați. Bineînțeles, instruirea în domeniul DTB are totodată anumite scopuri care sunt implementate în activitatea educațională printr-o bună pregătire teoretică, îmbunătățirea culturii generale a studenților și achiziția aptitudinilor și deprinderilor stabilite în conținuturile programei. Și, după cum spune într-una din cărțile sale lect. Roslana Moravenova: „Dansul este un instrument de educație spirituală ... și are o semnificație cognitivă și educațională obiectivă” (R. Moravenova-Staneva, 2018).

PRIMUL CAPITOL

Privind înapoi, putem spune că din cea mai fragedă copilărie fiecare persoană are însușiri, interese, hobby-uri și aptitudini naturale individuale. Ele sunt ascunse undeva în natura și caracterul nostru, nu se manifestă independent și așteaptă să fie descoperite. Cine altcineva decât coregraful-pedagog poate observa talente specifice pentru dans la copii, le poate dezvolta în viitor și poate transforma copilul care se distrează dansând precum un dansator conștient, tehnic și artistic? Declarația lui Teodor Popov în articolul lui din 1996 sprijină aceste cuvinte: „O bună cunoaștere nu doar a vârstei, ci și a capacităților individuale ale copiilor, îi ajută pe educator și pe părinți să găsească cele mai exacte și corecte moduri de a ajunge la copil și de a-l face să se implice activ în procesul propriei sale dezvoltări și modelări ca personalitate” (T. Popov, 1996).

Diversitatea artei noastre folclorice ca parte a culturii tradiționale a poporului bulgar are un efect favorabil asupra dezvoltării de ansamblu a organismului copilului, ajutându-l să se adapteze la condițiile și influențele mereu schimbătoare ale realității moderne. Predarea dansului tradițional bulgăresc include o combinație de pregătire pedagogică, conștientizare culturală, claritate metodică și o atitudine capabilă să inspire în privința elevilor și folclorului. Primii pași înspre o practică eficientă și de succes în predarea dansurilor tradiționale bulgărești necesită nu doar aptitudini și cunoștințe tehnice și metodice, ci și inspirație, dedicație, răbdare și dragoste nu doar pentru folclor, ci și pentru cei care învață. Un profesor de succes este cel care transformă dansul într-un organism viu pentru elevi – plin de ritm, semnificație, frumusețe și apartenență. Succesul în pedagogia dansului este sigur dacă materialul de studiu este combinat cu tehnici metodice bine selectate, practică și conexiune emoțională cu elevii.

Sarcina importantă a profesorului care predă dansul tradițional bulgăresc (DTB) este să fie capabil să dezvolte și să îmbogățească abilitățile fiecărui copil, tot timpul. Profesorul joacă un rol crucial nu doar în evoluția lor

tehnică, ci și în dezvoltarea progresului lor fizic, stărilor emoționale, gândirii creative, comunicării sociale, gustului artistic, intelectului și viziunii asupra lumii. În acest demers, profesorul sprijină evoluția culturală și intelectuală a elevilor.

Pentru a dezvolta un proces eficient, asumat și modern, profesorul trebuie mai întâi să își conștientizeze rolul – profesorul nu e doar o sursă de cunoaștere, ci și o persoană care inspiră, un simbol de urmat și un conducător. Dezvoltarea inteligenței emoționale și a empatiei este la fel de importantă ca informațiile academice. Apoi profesorul trebuie să planifice și să organizeze procesul de învățare – să creeze obiective clare pe termen lung și pe termen scurt; să fie flexibil, permițând adaptarea conform situației reale din sala de dans. Trebuie să construiască un mediu de învățare pozitiv – o atmosferă de încredere și respect, încurajând inițiativa și încrederea elevilor. Este esențial să se stabilească reguli de comportament clare, dar corecte. Și nu în ultimul rând, profesorul trebuie să fie atent la feedbackul elevilor, colegilor și părinților. Din acest motiv, o persoană care a ales să se dedice profesiei didactice trebuie să se străduiască să fie cel mai bun specialist în domeniul său și cel mai bun exemplu pentru elevii săi. Dansul dezvoltă imaginația și sprijină comunicarea, dă încredere în sine, concentrare și putere de observație. Dansul ajută la exprimarea emoțiilor, sentimentelor, experiențelor. Din acest motiv tinerii formați pentru profesia de coregraf și profesor în domeniul artei coregrafice trebuie să fie inteligenți, înzestrați cu gândire logică, cu un simț bun al comunicării, cu dorință de analiză și auto-control, calificați și capabili să abordeze elevii și meseria de profesor cu dragoste. Să aibă inimi care ard pentru dans!

Predarea eficientă a aptitudinilor de dans se bazează pe diverse cadre și strategii teoretice. Structura orei este determinată de experiența profesorului și de modul în care abordează copiii. „Educația coregrafică este un proces complex care implică utilizarea unor metode variate din alte domenii ale artei și științei – muzică, biologie, psihologie și istorie. Acestea sunt prezente simultan și armonios chiar de la începutul formării și ajută la dezvoltarea unor competențe complexe” (Zh. Tabakova, 2021).

După mulți ani de experiență ca pedagogi-coregrafi la nivel preuniversitar și universitar și observare directă în școli în care se studiază dansuri tradiționale bulgărești (DTB), dorim să împărtășim câteva practici utile care au condus spre concluzii benefice și rezultate bune atât pentru studenții care se pregătesc să devină coregrafi și profesori, cât și pentru elevii din învățământul preuniversitar care se pregătesc pentru profesia de „dansator”.

Ani la rând, prin observații, experimentare, analiză științifică și alte diverse metode de rezumare și sinteză, am făcut eforturi pentru a obține noi cunoștințe și a stabili fapte științifice. Doar din acest motiv, atenția noastră se concentrează pe procesul de predare a dansurilor tradiționale bulgărești (DTB), pe pregătirea studenților pentru practica pedagogică pe care urmează să o facă și pentru rolul de profesor-coregraf bun și competent. Obținerea cunoștințelor empirice este o etapă absolut necesară a erudiției, pe baza experienței acumulate, cu obiectivul clar de a generaliza această cunoaștere. Pentru a-și spori cunoștințele teoretice,

studentii trebuie să primească un suport concret și posibilitatea de a deduce conexiuni cauzale.

În practica noastră pedagogică, trebuie mereu să ne străduim să ne apropiem de imaginea bogată în conținut a unui bun profesor, a unui bun pedagog-coregraf, și să solicităm în permanență cele mai potrivite modalități și metode în acest sens. Rolul de pedagog coregraf necesită responsabilitate, din moment ce dansul nu presupune doar învățarea mișcărilor și combinațiilor coregrafice și a diverselor dansuri. Atât adulții, cât și copiii se auto-cunosc prin dans, își cunosc lumea și afilierea. Acesta este un proces nesfârșit de mișcare, formare, dezvoltare și perfecționare al celor care învață dansurile tradiționale bulgărești. Personalitatea profesorului a fost mereu și ar trebuie să fie în continuare principalul instrument profesional în educație. Nu este suficient să posedăm doar cunoștințe excelente despre arta dansului și în special despre folclorul bulgăresc din sfera dansului, profesorul trebuie totodată să fi ajuns să stăpânească la perfecție metoda predării dansurilor tradiționale bulgărești. Pedagogul coregraf trebuie să fie o sursă de cunoaștere și energie, să fie pregătit să ofere totul din sine însuși pentru a sprijini și încuraja. Trebuie să fie un bun psiholog pentru a depăși problemele care apar cu elevii săi, a construi o relație valoroasă cu ei; să fie deschis spre noutățile timpului și să fie capabil să motiveze. Trebuie să fie sincer, onest, obiectiv cu elevii săi, ca să le poată construi și câștiga încrederea.

Nu în ultimul rând, profesorul de dans trebuie să fie bine familiarizat cu caracteristicile și trăsăturile inedite ale fiecărui grup de vârstă pentru a putea prezenta materialul într-o manieră ușor de înțeles și a se bucura de realizări de succes ale discipolilor săi. O bună cunoaștere a vârstei și a capacităților individuale ale elevilor sprijină profesorul în găsirea modurilor corecte de a ajunge la sufletul și inima fiecărui copil, a fiecărui viitor artist. Profesorul trebuie să fie capabil să combine activitatea individuală și exercițiile de grup.

Și, după cum spune profesorul Milotin Krachunov de la Școala Primară „Bishop Sophrony Vrachanski” din Vidin „Arta predării și educării este arta evocării curiozității în sufletele tinere. Profesorul trebuie să fie o persoană activă, flexibilă, care caută indiciile ce duc la comoara cunoașterii, ... trebuie să motiveze, să inspire și să fie capabil să satisfacă interesele și curiozitatea elevilor”.

(Krachunov, M.: p. 41).

AL DOILEA CAPITOL

Este de mare importanță faptul că Academia de Muzică, Dans și Arte Frumoase (AMTII) din Plovdiv oferă studenților săi oportunitatea de a se descoperi pe ei înșiși, de a-și face o idee despre complexitatea și specificitatea lucrului cu elevii și de a simți responsabilitatea pe care o poartă fiecare profesor. Studenții fac primii pași ca profesori încă din timpul formării lor. Acest lucru are loc nu doar în cadrul orelor de „Metodica predării dansurilor tradiționale bulgărești”, ci și în orele de dans de la Liceul „St. Cyril and Methodius” - Plovdiv, care este o școală generală unde studenții pot face practică, prin oportunitatea de

a lucra cu elevi din clasele IX-XII, sub supravegherea și cu ajutorul unor profesori foarte calificați atât de la liceu, cât și de la Academia „Prof. Asen Diamandiev” - Plovdiv, Departamentul de Coregrafie. Practica se dovedește a fi foarte utilă, deoarece pentru studenți este un sentiment nou și interesant, o nouă abordare a unui stil de muncă nefamiliar. Ei obțin noile cunoștințe într-un mod mai neconvențional, care chiar îi motivează să își continue studiile în domeniul artei dansului și să fie mai responsabili față de specializarea pe care o studiază – profesia de „dansator”.

Această practică este o provocare pentru absolvenți și este folositoare pentru devenirea lor ca profesori. Implicându-se într-un mediu real, ei întâlnesc o realitate și încep să câștige experiență practică. Astfel aplică în practică metodele și principiile de predare a dansurilor tradiționale bulgărești pe care le-au studiat, observând achizițiile reale ale fiecăruia dintre elevi. După ce observă orele, ajung să cunoască elevii, analizează impresiile și modul adecvat de a lucra cu ei, fiecărui student i se acordă ocazia de a conduce ore în mod independent, conform cu programa specifică vârstei, cu un subiect special. Când se predă material nou (un exercițiu la bară, un exercițiu pentru conștientizarea centrului de greutate, sau o combinație de dans a exercițiului), studentul trebuie să selecteze cele mai bune și mai potrivite metode de lucru pentru predarea dansurilor tradiționale bulgărești, luând în considerare vârsta și capacitățile elevilor.

Fig. 1. O studentă din ultimul an care predă elevilor de liceu un exercițiu la bară – 2024, arhiva personală (Kalcheva, 2024)

Fig. 2. O studentă care predă un exercițiu la bară la un liceu – 2025, arhiva personală (Kalcheva, 2025)

Fig. 3. O studentă care predă un exercițiu pentru conștientizarea centrului de greutate la un liceu – 2024, arhiva personală (Kalcheva, 2024)

Pentru a obține rezultate mai bune, studenților li se cere să demonstreze foarte exact, să explice și să separe în segmente mișcările noi, să selecteze materialul muzical potrivit, să adreseze remarci adecvate elevilor și să ofere instrucțiuni precise, metodice pentru executarea fiecărui exercițiu sau combinație de dans. Bineînțeles, supervizarea și asistența obligatorie pe baza instrucțiunilor de bază pentru cadre didactice din „Metodica și practica predării dansurilor

tradiționale bulgărești” nu lipsesc niciodată. După terminarea orelor, se face o analiză și evaluare a activității. Beneficiile reciproce ale activității, atât pentru profesor, cât și pentru elevii de la școala generală, dar și pentru studenți, sunt luate în considerare. Nu în ultimul rând, intervine conexiunea emoțională dintre elevi și viitorii pedagoga coregrafi.

Fig. 4 - 5. Pregătirea pentru orele de dans și predarea noilor pași ai unui dans tradițional la un liceu – 2025, arhiva personală. (Kalcheva, 2025)

Fig. 6. Un student predând un dans tradițional la un liceu – 2025, arhiva personală (Kalcheva, 2025)

Povestirile despre viața de elev, împărtășirea experiențelor, visurile de viitor, arta, spectacolele pe scena mare și oportunitățile oferite în timpul studiilor la cel mai înalt nivel inspiră și motivează elevii de liceu.

Fig. 7. Relaxare după orele de dans la un liceu – 2024, arhiva personală (Kalcheva, 2024)

„Munca de echipă la practica pedagogică introduce metode și abordări inovatoare în predarea dansurilor tradiționale bulgărești când construim exercițiul pentru vârsta respectivă. Pe baza instruirii aplicate și a noilor cunoștințe studenții iau parte, în mod convingător și abil, la construirea și executarea noilor exerciții și combinații de dans. Ei lucrează cu răbdare și încredere cu grupul de vârstă al elevilor. Obțin succese lucrând metodic și dedicat. Interesul elevilor este întreținut și de buna pregătire profesională a studenților. Ambele părți primesc cu respect, ca pe o provocare, munca în echipă și relațiile din cadrul ei”. Cu aceste cuvinte profesoara Neli Karabakhchieva (o profesoară dedicată de dansuri tradiționale bulgărești pentru elevi de școală primară, gimnazială și liceu, cu mulți ani de experiență) confirmă încă o dată necesitatea, importanța și beneficiul activității studenților într-un mediu real. Dar călătoria până în acest punct nu este deloc ușoară.

După acumularea unui material practic de dans din ce în ce mai extins, după o pregătire terminologică și teoretică bună în primul și al doilea curs,

studenții se confruntă cu alte provocări. Li se furnizează un suport de curs detaliat despre metodica predării ca știință, despre selectarea corectă a metodelor de predare a dansurilor tradiționale bulgărești, despre construcția și implementarea metodică corectă a activității de educare și instruire, despre selecția materialului muzical potrivit, precum și despre trăsăturile și aspectele specifice ale muncii cu grupuri de vârstă diferită. Din acest motiv, în orele de „Metodica și practica predării dansurilor tradiționale bulgărești”, în al treilea și al patrulea curs, studenții primesc diverse sarcini pentru a perfecționa prin practică lucrurile pe care le-au învățat deja. Ei vizitează, observă și analizează procesul repetițiilor în grupuri de dans formate din amatori și în ansambluri profesioniste de dans. Mulți studenți ai Academiei beneficiază de oportunitatea de a lucra în astfel de instituții în timpul studiilor, ceea ce reprezintă o acumulare de experiență inestimabilă, care duce înspre o viziune corectă asupra interpretării, activității pedagogice și creative. În al treilea curs, studenții primesc sarcini individuale legate de construcția de combinații din exercițiu. Viitorul profesor coregraf trebuie să își prezinte exercițiul în mod exact, clar și ritmic. Apoi, trebuie să separe, corect și detaliat, mișcărilor în segmente, folosind o terminologie precisă. Totodată, i se cere să explice cerințele metodice pentru execuția corectă a elementelor și mișcărilor de dans incluse în exercițiu. În următorul curs (anul IV), trebuie să construiască și să fixeze un exercițiu complet pentru un grup-țintă specific ales de student, într-un mod logic și bine gândit. Implementarea bună a acestor sarcini dificile, dar utile, îi ajută în activitatea lor viitoare ca profesori. În viitor, toate acestea le vor ușura munca și le vor asigura succesul în relația cu dansatorii.

După ce părăsesc băncile școlii, unii absolvenți încep să lucreze ca profesori de dansuri tradiționale bulgărești în grădinițe (copii cu vârsta între 3 și 5 ani), în clasa pregătitoare (copii cu vârsta de 6 ani) sau în școala primară (copii cu vârsta între 7 și 9 ani). Având în vedere acest aspect, în orele de „Metodica și practica predării” se stabilește o altă sarcină, ținută în mod special pe aceste grupuri de vârstă. Fiecare student trebuie să își folosească viziunea, creativitatea, gândirea inovatoare și experiența practică pentru a inventa noi jocuri pentru copii sau pentru a folosi jocuri familiare. În primul rând, trebuie să fie conștienți de scopurile pe care și le stabilesc – ce cunoștințe noi vor introduce în ora cu copiii, sau ce cunoștințe vechi vor exersa pentru a le dezvolta talentele.

Apoi trebuie să selecteze material muzical potrivit pentru vârsta și aptitudinile copiilor pentru a „împodobi” jocul dorit în muzică folclorică și mișcări potrivite. Trebuie totodată să fie conștienți de modul în care vor reuși să mențină atenția micilor dansatori și îi vor motiva. Apoi studenții prezintă jocul colegilor lor, care își asumă rolurile copiilor. Iar după spectacol, fiecare, cu ajutorul profesorului, analizează jocul și fiecare îl poate folosi ulterior în practica pedagogică cu cei mici.

CONCLUZII

Indiferent de grupul de vârstă cu care lucrează, pedagogul-coregraf trebuie neapărat să urmeze instrucțiunile de bază pentru a crea o fundație bună în predarea dansurilor tradiționale bulgărești:

1. Cunoașterea folclorului bulgăresc – caracteristicile regionale ale dansurilor, studierea tradițiilor, ritualurilor și acompaniamentului muzical al dansului, dezvoltând respect pentru moștenirea culturală și transmiterea ei.

2. Abordarea pedagogică și psihologică – mediu de învățare pozitiv, adaptarea metodelor conform vârstei, nivelului și capacităților individuale ale elevilor.

3. Metodica predării – selecția metodelor, combinarea activității individuale cu exercițiile de grup.

4. Dezvoltarea aptitudinilor motrice și ritmice – coordonare, echilibru și orientare în spațiu. Introducerea treptată a unor bucăți muzicale de dimensiuni diferite. Stimularea simțului sincronizării și al muncii de echipă.

5. Folosirea dansului ca mijloc de expresie și dezvoltare emoțională.

6. Evaluare și motivare.

Rezultatele obținute cu studenții și elevii demonstrează că practicile aplicate în instruirea studenților din Departamentul de Coregrafie al Academiei de Muzică, Dans și Arte Frumoase „Prof. A. Diamandiev” - Plovdiv, sunt benefice pentru dezvoltarea unor profesori de dansuri tradiționale bulgărești încrezători, calificați, capabili să își sprijine și inspire elevii. Foștii noștri studenți, care s-au angajat cu succes ca profesori de dans, ne oferă satisfacție și împlinire sufletească. Ei ne dau motive să credem în eficacitatea practicilor utile aplicate de noi, profesorii lor, și în corectitudinea muncii noastre metodice.

„Profesorul mediocru spune. Profesorul bun explică. Profesorul superior demonstrează. Profesorul Extraordinar inspiră.”

William Arthur Ward – scriitor motivațional american

REFERENCES

Енев, Д. (2019). *Непознатият Еркеч – пътят от младежката задъвка до сватбата*, [Enev, D., *The Unknown Erkech – the Path from Youthful Courtship to Wedding*].

Крачунов, М., „Предизвикателството да си добър учител”, Е-списание ДИУУ “i - Продължаващо образование”, [Krachunov, M. “The Challenge of Being a Good Teacher”], Е-magazine DIUU, “i - Continuing Education”, p. 41.

Моравенова-Станева, Р. (2019). *Драматургически похвати за създаване на фолклорни танцови произведения*, [Moravenova-Staneva, R., *Dramaturgical techniques for creating folklore dance works*, p. 9.

Попов, Т. (1996). *Обучението по балет в предучилищната и началната училищна възраст*, [Popov, T., Ballet education in preschool and primary school age], p. 73.

Табакова, Ж. (2021), *Съвременни силуети на танца и хореографията*, [Tabakova, Z., Contemporary Silhouettes of Dance and Choreography], p. 107-108.